

Beleidsnotitie

**Erfmolens agrarische-
en glastuinbouwbedrijven**

Gemeente Emmen
Team Beleid Leefomgeving

Vastgesteld door de raad op 19 oktober 2023

Inhoudsopgave

H1	Inleiding.....	3
1.1	Aanleiding.....	3
1.2	Erfmolen.....	3
1.3	Uitgangspunten	3
1.4	Status	4
1.5	Leeswijzer	4
H2	Inventarisatie	5
2.1	Beleidsmatige mogelijkheden erfmolens	5
2.2	Bijdrage aan verduurzamingsopgave	6
2.3	Ruimtelijke inpassing	7
2.4	Conclusies inventarisatie	10
H3	Regeling erfmolens.....	11
3.1	Inleiding.....	11
3.2	Regeling	11
H4	Overige relevante aspecten	13
4.1	Procedureel.....	13

Bijlagen

1. Motie raad d.d. 27 oktober 2022
2. Publicatie terinzagelegging ontwerp-beleidsnotitie d.d. 27 juni 2023
3. Nota van beantwoording “Zienswijzen Ontwerp-beleidsnotitie Erfmolens agrarische en glastuinbouwbedrijven
4. Raadsbesluit 19 oktober 2023

H1 Inleiding

1.1 Aanleiding

De raad heeft in de vergadering van 27 oktober 2022 een motie aangenomen, waarin het college wordt verzocht invulling te geven aan het mogelijk maken van kleine windmolens (erfmolens) bij bedrijven in de land- en tuinbouwgebieden van de gemeente Emmen.

Deze beleidsnotitie geeft invulling aan de uitvoering van de motie (zie bijlage 1). Op basis van de beleidsnotitie kunnen concrete verzoeken worden beoordeeld. Helderheid wordt geboden waar mogelijkheden liggen en onder welke voorwaarden. De notitie biedt de beleidsmatige onderbouwing voor concrete vergunningsaanvragen van initiatiefnemers.

1.2 Erfmolen

Met erfmolens/kleine windmolens worden windturbines bedoeld met een ashoogte van maximaal 15 meter. De ashoogte van een erfmoelen wordt gemeten vanaf het peil tot aan het midden van de wieken(as). Voor de totale hoogte komt daar de lengte van de rotorbladen bij. Deze hoogte wordt ook wel de tiphoogte genoemd.

Erfmolens worden op een bedrijfserf geplaatst met als doel het opwekken van energie ten behoeve van de bedrijfsuitvoering op het erf.

Doorgaans geldt hoe groter/hoger de erfmoelen, hoe meer rendement. Maar ook de impact op de omgeving (zichtbaarheid, geluid, schaduwwerking) neemt met de hoogte toe. Erfmolens hebben uitsluitend een lokale uitstraling: Ze komen niet of nauwelijks boven andere gebouwde- of beplantingsstructuren in de omgeving uit.

1.3 Uitgangspunten

Plangebied

Deze beleidsnotitie biedt uitsluitend mogelijkheden aan agrarische- en glastuinbouwbedrijven, welke zijn gelegen binnen:

- Het bestemmingsplan “Buitengebied Emmen”, vastgesteld door de raad op 30 mei 2013;
- het bestemmingsplan “Klazienaveen, glastuinbouwgebied Klazienaveen”, vastgesteld door de raad op 30 april 2015
- De beheersverordening “Erica, glastuinbouwgebied”, vastgesteld door de raad op 31 januari 2013

Afbakening land- en glastuinbouw

Het standpunt om uitsluitend mogelijkheden te bieden aan agrarische- en glastuinbouwbedrijven is bepaald op basis van het volgende:

- Er is vooral vanuit deze sectoren concrete belangstelling.
- Andere (meer gewenste) vormen van duurzame energieopwekking zoals ‘zon op dak’ bieden onvoldoende mogelijkheden voor een energieneutrale bedrijfsvoering.
- Binnen het landelijke gebied leveren de erfmolens een maximaal rendement en een goede aanvulling op andere vormen van duurzame energievoorzieningen
- In zijn algemeenheid kan de ruimtelijke inpassing van de erfmolens (zowel landschappelijk als planologisch) op een aanvaardbare wijze worden uitgevoerd:
 - o De agrarische bedrijven liggen doorgaans vrij: Effect op de directe omgeving is beperkt en landschappelijke wildgroei wordt voorkomen.
 - o De glastuinbouwbedrijven zijn geconcentreerd binnen gebieden met een gemeenschappelijk belang en een samenhangende ruimtelijke uitstraling.

Maximale hoogte

De beleidsnotitie biedt, conform de aangenomen motie van de raad, mogelijkheden voor erfmolens tot een ashoogte van 15 meter. Deze maximale hoogte is in overeenstemming met de geldende Provinciale Omgevingsverordening Drenthe.

Overige kaders

Voorafgaand aan het opstellen van de beleidsnotitie zijn een aantal kaders gesteld:

- Waarborg/versterk ruimtelijke kwaliteit
- Voorkom hinder voor de omgeving (met name omwonenden)
- Beperk procedures en bijbehorende kosten voor initiatiefnemers zoveel mogelijk

1.4 Status

Na vaststelling van de beleidsnotitie door de raad kunnen op basis van de beleidsnotitie Wabo vergunningen worden verleend. Tevens kan de inhoud van de beleidsnotitie worden benut bij het opstellen van bestemmingsplannen / het omgevingsplan in de toekomst.

1.5 Leeswijzer

Hoofdstuk 2 biedt inzicht in de huidige beleidsmatige mogelijkheden, de bijdrage van de ontwikkeling in de verduurzamingsopgaven en de aspecten die vanuit de ruimtelijke inpassing een rol spelen bij concrete verzoeken.

Hoofdstuk 3 beschrijft de concrete mogelijkheden die worden geboden en de beoordelingscriteria die worden toegepast bij aanvragen. Hoofdstuk 4 gaat in op een aantal overige relevante aspecten, waaronder het procedurele vergunningentraject.

H2 Inventarisatie

2.1 Beleidsmatige mogelijkheden erfmolens

Gemeente Emmen

Bestemmingsplannen/beheersverordening

Op vrijwel alle agrarische bedrijven in de gemeente Emmen is het bestemmingsplan Buitengebied van toepassing, op glastuinbouwgebied Erica de beheersverordening “Erica, glastuinbouwgebied” en op glastuinbouwgebied Klazienaveen het bestemmingsplan “Klazienaveen, glastuinbouwgebied Klazienaveen”.

Erfmolens passen niet binnen de benoemde planologische regelingen, aangezien de maximale hoogte voor “andere bouwwerken” is bepaald op maximaal 12 meter. Erfmolens hebben een ashoogte van 15 meter en een hogere tiphoogte en passen dus niet binnen de regeling voor andere bouwwerken.

Strategienota Emmen

De Strategienota schetst de ontwikkeling van Emmen voor de komende jaren op diverse terreinen. Er worden zes ambities onderscheiden, waarbij er één betrekking heeft op de opwek van duurzame energie: “*Wij worden CO2 neutraal en faciliteren duurzame energieproductie*”. Mogelijkheden ten aanzien van de ontwikkeling van (kleinschalige) windenergie worden niet concreet in benoemd. In de Strategienota staan lange termijndoelen, die vertaald zijn in onderliggende beleidsdocumenten, zoals de Energienota Emmen.

Energienota Emmen

In 2050 willen we dat alle energie die in Emmen wordt gebruikt hernieuwbaar is. Voor de uitvoering van deze beleidsdoelstelling is inmiddels een gemeentelijk programma Duurzaamheid, Energie en Klimaat (DEK) ingesteld. Het realiseren van het einddoel (2050) vraagt om energiebesparing en een groeiend aandeel hernieuwbare energie in ons energiegebruik. Hernieuwbare energieproductie is daarom één van de thema's in de Energienota. Zon- en windenergie zullen de komende tien jaar belangrijke bronnen van hernieuwbare elektriciteit zijn. Voor zon en (grootschalige) wind zijn gemeentelijke structuurvisies beschikbaar. In de Energienota worden erfmolens/kleine windmolens niet specifiek genoemd.

Structuurvisie “Emmen, Windmolens”

De in 2015 vastgestelde structuurvisie “Emmen, Windenergie” geeft een ruimtelijk kader voor de ontwikkeling van grootschalige windparken binnen een aantal aangewezen locaties. De structuurvisie is niet van toepassing op de ontwikkeling van erfmolens.

Welstandsnota

Voor het oprichten van een erfmoelen is een omgevingsvergunning vereist. Een aanvraag voor een omgevingsvergunning moet op grond van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) getoetst worden aan de welstandeisen. De welstandeisen zijn opgenomen in de gemeentelijke Welstandsnota (vastgesteld 30 juni 2016). In de welstandsnota zijn geen specifieke toetsingscriteria opgenomen voor erfmolens. Bouwwerken moeten voldoen aan 'redelijke eisen van welstand'. In de Welstandsnota is bepaald wat de redelijke eisen van welstand zijn. Dit betekent dat gekeken wordt of een bouwplan qua uitstraling past bij de omgeving.

Provincie Drenthe

Omgevingsvisie Drenthe

De provincie biedt mogelijkheden voor windenergie in de vorm van installaties met een ashoogte van maximaal 15 meter. Dergelijke installaties dienen te passen binnen het landschap. Rekening dient te worden gehouden met de provinciale kernkwaliteiten. Van gemeenten wordt verwacht dat ze binnen bepaalde zones rond een LOFAR buitenstation storing voorkomen, door vooraf overleg te plegen met ASTRON over de gevolgen van mogelijke storingsbronnen zoals erfmolens.

Provinciale Omgevingsverordening Drenthe (POV)

De POV is juridische vertaling van de Omgevingsvisie Drenthe. In artikel 2.22 onder 2 van de POV wordt bepaald dat een ruimtelijk plan, wanneer het gaat om kleine installaties met een ashoogte van maximaal 15 meter, kan voorzien in de toepassing van windenergie wanneer uit het desbetreffende plan blijkt dat dit gebeurt op een wijze die passend is binnen het landschap.

Rijksbeleid

Milieuaspecten

Erfmolens met een rotordiameter groter dan twee meter vallen onder de werkingssfeer van het Activiteitenbesluit milieubeheer. Deze erfmolens worden als een zelfstandige inrichting gezien en moeten daarom voldoen aan de bepalingen ten aanzien van geluid, veiligheid en visuele hinder zoals die in het Activiteitenbesluit milieubeheer zijn opgenomen. Voor erfmolens vormt het Activiteitenbesluit milieubeheer dus het toetsende kader ten aanzien van milieuaspecten.

2.2 Bijdrage aan verduurzamingsopgave

Eén erfmol met een ashoogte van 15 meter produceert ca. 30.000 kWh/jaar. Agrarische bedrijven kunnen bij plaatsing van erfmol(en), door de combinatie van wind- en zonne-energie, over het hele jaar meer gelijkmatig stroom opwekken: Zonnepanelen geven vooral een piek elektriciteit op het midden van de dag. Een combinatie van zonnepanelen en een erfmol resulteert in een meer gelijkmatige opwekking van energie verdeelt over een etmaal. Hierdoor is stroom vrijwel te allen tijde beschikbaar voor de bedrijfsvoering.

Agrarische bebouwing staat doorgaans vrij in het veld, op afstand van andere bebouwing, waardoor een erfmol bij een agrarisch bedrijf een goede windvanger is. Voor tuinders bieden erfmolens de mogelijkheid om elektriciteit te produceren op momenten dat de bedrijfsvoering een hoge elektriciteitsvraag kent, maar de zon niet schijnt. Denk daarbij aan de verlichting van kassen.

Netbeheerder Enexis is groot voorstander van zon- en windenergie te combineren op één aansluiting. Hierdoor wordt namelijk de beschikbare netcapaciteit op een plek beter benut.

2.3 Ruimtelijke inpassing

Landschappelijk

De inpassing van erfmolens heeft landschappelijk effect. Dit wordt met name veroorzaakt door de hoogte van de bouwwerken, in combinatie met de draaiende onderdelen.

Agrarische bedrijven

Op vrij gelegen locaties zoals agrarische bedrijfserven is het landschappelijke effect van de inpassing van erfmolens beperkt. Op agrarische bedrijfserven gaan de molens vrijwel op in het totale bedrijfserf, dat bestaat uit meerdere gebouwen, bouwwerken, voorzieningen en beplanting.



Inpassing twee erfmolens op een agrarisch bedrijfserf

Een uitzondering hierop vormen de cultuurhistorisch beschermde dorpsgezichten (Westenesch, Oostersebos en Westersebos) en landschappelijk hoog gewaardeerde gebieden als de essen, zoals deze zijn aangeduid in het bestemmingsplan “Buitengebied Emmen”, het bestemmingsplan “Weerdinge” en het bestemmingsplan “Zuidbarge”. Ook kan sprake zijn van groot landschappelijk effect in de omgeving van natuurgebieden. Een exacte beoordeling van het effect op natuurgebieden is maatwerk.

Glastuinbouwgebieden

Binnen dichtbebouwde gebieden als de glastuinbouwgebieden is het landschappelijke effect van de inpassing van erfmolens beperkt. Deze gebieden kenmerken zich door een dichte bebouwing, met een reeds toegestane bebouwingshoogte van 10 meter.

Planologisch

Bij de planologische toetsing van concrete plannen voor erfmolens worden diverse aspecten betrokken. Er zijn een aantal specifieke planologische aspecten relevant bij de planologische inpassing van erfmolens:

Geluid

Een erfmolen produceert geluid. Hoeveel geluid is afhankelijk van het type erfmolen en de windsnelheid. Het Activiteitenbesluit milieubeheer bevat geluidsnormen voor windturbines. Deze geluidsnormering wordt landelijk acceptabel geacht. Er is op voorhand geen reden om hier een strengere normering voor te hanteren. In bijzondere omstandigheden, zoals cumulatie van verschillende geluidsbronnen of andere windturbines, kunnen maatwerkvoorschriften door de gemeente worden gesteld. Omdat de beleidsnotitie slechts een beperkt aantal kleine windturbines toestaat per bedrijf, zijn deze omstandigheden vooralsnog niet te verwachten.

Slagschaduw/visuele hinder

Het plaatsen van een erfmolen heeft visuele gevolgen. Draaiende wieken van een erfmolen hebben mogelijk slagschaduw en lichtreflectie als gevolgen. De positionering van een erfmolen kan veel uitmaken in het al dan niet optreden van visuele hinder.

Het Activiteitenbesluit milieubeheer bevat wettelijke regels omtrent lichtschittering en slagschaduw. Het Activiteitenbesluit bepaalt dat, om slagschaduw en lichtschittering te voorkomen, een windturbine is voorzien van een automatische stilstandvoorziening die de windturbine afschakelt indien slagschaduw optreedt ter plaatse van gevoelige objecten zoals woningen. Verder bepaalt het Activiteitenbesluit dat lichtschittering zoveel mogelijk moet worden beperkt door de toepassing van niet-reflecterende materialen of coatinglagen.

Ecologie

De effecten op natuurwaarden moeten worden beoordeeld in relatie tot bestaande wet- en regelgeving op het gebied van soortenbescherming en gebiedsbescherming. De wettelijke grondslag hiervan ligt in de Wet natuurbescherming (Wnb) en in het provinciaal ruimtelijk natuurbeleid. Omdat het op voorhand niet mogelijk is om voor de hele gemeente in kaart te brengen wat de eventuele gevolgen zullen zijn voor ecologie, wordt dit niet nu maar ten tijden van een aanvraag voor een omgevingsvergunning voor het bouwen van een erfmolen gedaan.

Externe veiligheid

Binnen het plangebied liggen verscheidene gasleidingen, regionale wegen, andere risicobronnen, het hoogspanningsnet en laagvliegroutes waarbij het respecteren van een bebouwingsvrije zone aan de orde kan zijn. Omdat het op voorhand niet mogelijk is om specifieke locaties te toetsen aan de betreffende zones/traces, wordt dit niet nu maar ten tijde van een aanvraag voor een omgevingsvergunning voor het bouwen van een erfmolen gedaan.

Hoogspanningsnet

Voor wat betreft het hoogspanningsnet gelden de volgende regels:

- Tussen kleinschalige windturbines en bovengrondse hoogspanningsverbindingen dient een afstand te worden aangehouden die minimale gelijk of groter is dan de maximale werpafstand bij 2x nominaal toerental.
- Tussen kleinschalige windturbines en ondergrondse hoogspanningsverbindingen dient een afstand van minimaal 25 meter tot de belemmerde strook te worden aangehouden.
- Bij windturbines die volgens de NEN-EN-IEC norm 61400-2 zijn gecertificeerd, kan voor 110 kV verbindingen een maximale werpafstand bij 1x nominaal toerental ten opzichte van bovengrondse hoogspanningsverbindingen en stations worden gehanteerd.
- Het realiseren van windturbines binnen bovenstaande afstanden is alleen mogelijk na overleg met de netbeheerder.

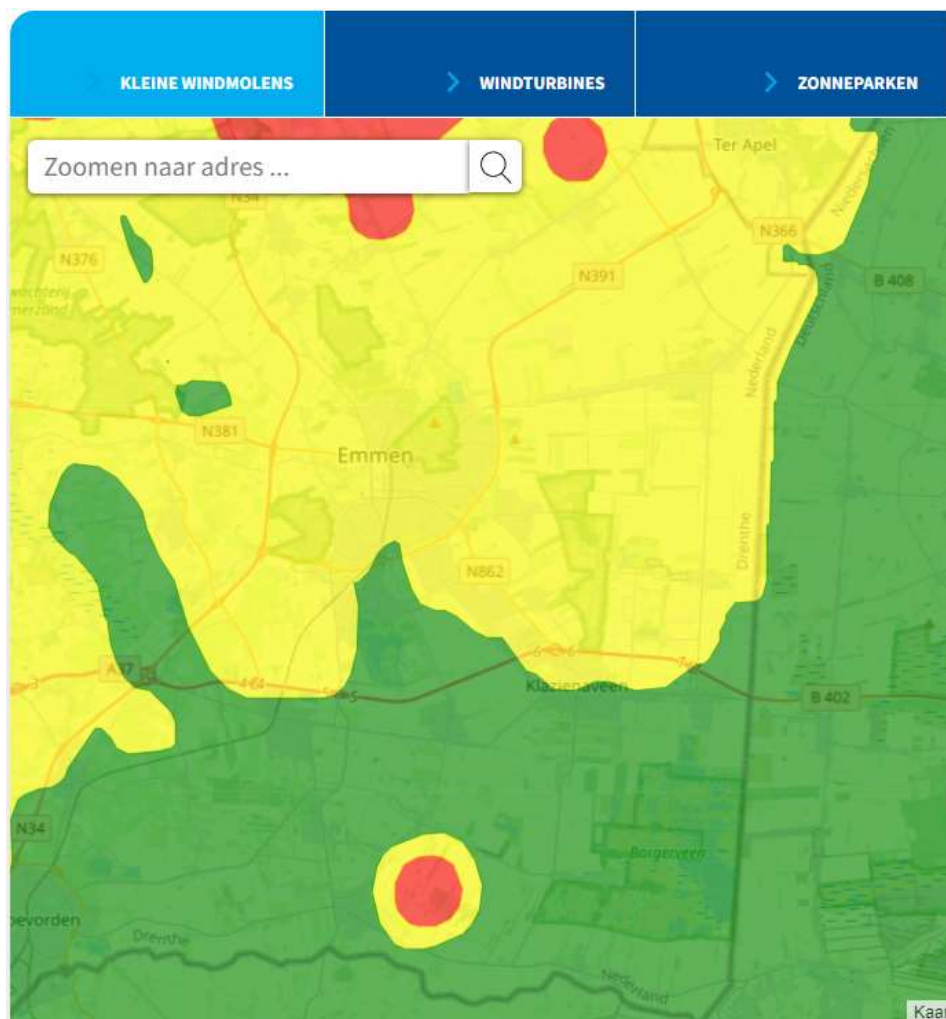
Risicovolle activiteiten en (beperkt) kwetsbare objecten

De afstand tussen de erfmolen en een (beperkt) kwetsbaar object en/of risicovolle activiteit, bijv. een vergister, een buisleiding, een opslag voor gevaarlijke stoffen dient tenminste de maximale werpafstand bij overtoeren te betreffen.

Elektromagnetische velden

Met de radiotelescopen van ASTRON worden de meest zwakke signalen uit het heelal waargenomen. Daardoor zijn ze kwetsbaar voor elektromagnetische storing. Met het tijdig treffen van de juiste maatregelen kan storing worden voorkomen. Belangrijke bronnen van storing zijn omvormers in zonneparken, windturbines en kleine windmolens.

Het provinciale Omgevingsbeleid bepaalt dat van gemeenten wordt verwacht dat ze rond een LOFAR buitenstation storing voorkomen, en afstemmen met ASTRON over de gevolgen van mogelijke storingsbronnen. Als gevolg van de aanwezigheid van radiotelescopen vraagt de inpassing van erfmolens in delen van de gemeente Emmen aandacht. Dit is weergegeven op de website van ASTRON (www.astron.nl/beschermingszones/). Op de site is aangegeven wat de zones zijn waarbinnen plannen niet-, onder voorwaarden (maatregelen)- of zonder meer plaats kunnen vinden.



Beschermingszones ASTRON tav kleine windmolens/erfmolens

In de groene gebieden kunnen erfmolens/kleine windmolens zonder nadere maatregelen worden geplaatst.

In de gele gebieden kunnen aanpassingen aan de orde zijn, maar zijn ontwikkelingen haalbaar. In deze gebieden kunnen zonder nadere maatregelen diverse molentypes worden geplaatst. Er dient hiervoor advies aan ASTRON te worden gevraagd.

Ook voor de rode gebieden zijn er inmiddels enkele molentypes die zonder maatregelen kunnen worden geplaatst. In deze gebieden dient te allen tijde advies aan ASTRON te worden gevraagd.

2.4 Conclusies inventarisatie

Uit de uitgevoerde inventarisatie valt het volgende te concluderen:

- Het ontwikkelen van erfmolens voor land- en tuinbouw tot een hoogte van 15 meter is passend binnen provinciaal ruimtelijk beleid
- Het ontwikkelen van erfmolens bij land- en glastuinbouwbedrijven vormt een passende aanvulling op de verduurzamingsmogelijkheden om te komen tot een energieneutrale bedrijfsvoering.
- Het ontwikkelen van erfmolens op de erven van land- en glastuinbouwbedrijven is ruimtelijk inpasbaar.
- Het aantasten van cultuurhistorisch- en landschappelijk hoog gewaardeerde gebieden met de ontwikkeling van erfmolens is niet wenselijk.
- Binnen bepaalde tracés voor gasleidingen, regionale wegen, andere risicobronnen, het hoogspanningsnet en laagvliegroutes kan het handhaven van een bebouwingsvrije zone aan de orde zijn.
- Binnen aangewezen LOFAR gebieden kunnen aanvullende uitvoeringsvoorwaarden aan de orde zijn, ter bescherming van elektromagnetische velden
- Vanuit de aspecten geluid, slagschaduw en visuele hinder is het aanhouden van een voldoende afstand tot omwonenden en/of omringend openbaar gebied noodzakelijk. Aanvullend is vanuit het aspect visuele hinder een vereiste ten aanzien van de toepassing van niet-reflecterende materialen of coatinglagen wenselijk.

H3 Regeling erfmolens

3.1 Inleiding

Deze beleidsnotitie biedt in bepaalde situaties een verruimingsmogelijkheid in de ontwikkeling van planologische “andere bouwwerken” in de vorm van erfmolens bij agrarische- en glastuinbouwbedrijven. Een vertrekpunt hierbij is een kwalitatieve uitvoering en een inpasbare situatie ten opzichte van de omgeving. In deze situaties blijft ruimtelijke kwaliteit en leefbaarheid gegarandeerd.

3.2 Regeling

Op basis van deze beleidsnotitie kan ruimte worden geboden aan de ontwikkeling van erfmolens in de volgende situaties:

Locaties

De ontwikkeling vindt uitsluitend plaats:

- Op agrarische bedrijfsserven (=binnen aangewezen bouwvlakken) conform het bestemmingsplan Buitengebied Emmen of aansluitend op agrarische bedrijfsserven. Met “aansluitend” wordt een maximale afstand van 25 meter gehanteerd, zodat sprake blijft van clustering van gebouwen, beplanting en voorzieningen.
- Op voor glastuinbouwdoeleinden bestemde/aangewezen gronden op de glastuinbouwgebieden Erica en Klazienaveen, conform het bestemmingsplan “Klazienaveen, glastuinbouwgebied Klazienaveen” en de beheersverordening “Erica, glastuinbouwgebied”.

De volgende gebieden worden uitgesloten van de ontwikkeling van erfmolens:

- De beschermde dorpsgezichten Westenesch, Oostersebos en Westersebos.
- Landschappelijk hoog gewaardeerde essen, zoals aangeduid in de bestemmingsplannen “Buitengebied Emmen”, “Weerdinge” en “Zuidbarghe”.
- Tracés voor gasleidingen, regionale wegen, andere risicobronnen, het hoogspanningsnet en laagvliegroutes
- Aangewezen beschermingszones van ASTRON. Binnen deze gebieden dient nadere afstemming met ASTRON plaats te vinden over de plaatsing van erfmolens in zijn algemeenheid (zone rood) of van een bepaald type (zone geel). De zones zijn weergegeven op www.astron.nl/beschermingszones.

Algemene regels

- De ontwikkeling vormt een aantoonbare aanvulling in de duurzame energieproductie op de haalbare ontwikkeling van “zon op dak”.

De haalbaarheid wordt bepaald door ruimtelijk relevante aspecten, namelijk de aanwezigheid van voldoende dakvlak, de technisch/constructieve haalbaarheid van zon op dak en de geschikte ligging van daken ten opzichte van de zon. Wanneer de ontwikkeling van zon op dak niet haalbaar is op basis van de genoemde aspecten, zijn erfmolens ook een mogelijkheid zonder zon op dak.

In het kader van een aanvraag moet aangetoond worden hoe de combinatie van zon op dak en erfmolens kan voorzien in een optimale energieproductie voor de eigen bedrijfsvoering. Inzicht dient te worden gegeven in het energieverbruik van het bedrijf en de (verwachte) energieproductie van duurzame energiebronnen.

- Er is uitsluitend sprake van een op de eigen bedrijfsvoering afgestemde capaciteit/duurzame energieproductie. Energieproductie voor derden/het net is dus niet mogelijk.

Hierbij wordt uitgegaan van het jaarlijkse verbruik van een bedrijf en rekening gehouden met het feit dat er momenten in het jaar zijn waarop meer wordt opgewekt (en dus teruggeleverd) dan op dat moment wordt verbruikt.

- Per bedrijf zijn maximaal 2 erfmolens toegestaan
- De ontwikkeling vindt uitsluitend plaats op zij- of achtererven
- De erfmolen heeft een maximale ashoogte van 15 meter
- Er is sprake van een minimale afstand van 100 meter tussen een erfmolen en een omwonende

3.3 Beoordelingscriteria toepassing beleidsnotitie

Voor de toepassing van ontwikkelingsmogelijkheden op basis van deze beleidsnotitie gelden een aantal beoordelingscriteria. Deze worden in deze paragraaf benoemd.

Algemeen afwegingskader

Bestemmingsplannen en beheersverordeningen kennen een algemeen afwegingskader voor de toepassing van afwijkingen. De inhoud van dit afwegingskader, waarin wordt benoemd met welke aspecten rekening dient te worden gehouden, is ook aan de orde bij toepassing van de beleidsnotitie. Met het afwegingskader kunnen alle ruimtelijk relevante aspecten worden afgewogen in relatie tot de aanvraag.

De 10% afwijkingsregeling uit bestemmingsplannen is niet van toepassing.

Specifieke bepalingen inpasbaarheid

Om de gewenste inpasbaarheid van erfmolens ten opzichte van de omgeving én de kwalitatieve uitstraling te kunnen waarborgen, worden aanvragen in ieder geval getoetst op de volgende beoordelingscriteria:

• Het bouwplan is passend binnen het stedenbouwkundige straatbeeld- en de landschappelijke omgeving. Eventueel (maatwerk) kan het aanbrengen van beplanting vereist zijn.
• Er is geen sprake van onevenredige (visuele) hinder op de omgeving (o.a. direct omwonenden, openbaar gebied, landschap, natuurgebieden). Eventueel (maatwerk) kan het aanbrengen van beplanting vereist zijn, waarmee onevenredige (visuele) hinder wordt voorkomen.
• Er is samenhang/eenheid in de situering van erfmolens op het perceel ten opzichte van de overige gebouwen en bouwwerken (geconcentreerd binnen/aansluitend op het bouwvlak van het bestemmingsplan).
• Er ligt een positieve Welstandsbeoordeling ten aanzien van: ○ De kwalitatieve uitvoering / de uitstraling ○ Samenhang/eenheid in de onderlinge verschijningsvorm op het perceel ○ Het toepassen van niet-reflecterende materialen of coatinglagen

H4 Overige relevante aspecten

4.1 Procedureel

Medewerking aan bouwplannen op basis van de beleidsnotitie moet planologisch mogelijk gemaakt worden. Een “Wabo vergunning in afwijking van het bestemmingsplan” in combinatie met “de activiteit bouw” is hiervoor in het buitengebied de meest efficiënte wijze. Hiervoor geldt voorafgaand aan inwerkingtreding van de Omgevingswet de uitgebreide Wabo procedure (26 weken).

Verklaring van geen bedenkingen

Het afgeven van een verklaring van geen bedenkingen (VvGB) door de raad is onderdeel van de wettelijke procedure om een omgevingsvergunning in afwijking van een bestemmingsplan c.q. beheersverordening te kunnen verlenen. De raad heeft op grond van artikel 6.5 lid 3 Bor categorieën van gevallen aangewezen waarvoor geen VvGB is vereist.

De realisatie van erfmolens past op dit moment niet binnen de aangewezen categorieën. Door het toevoegen van de beleidsnotitie erfmolens aan de aangewezen lijst van categorieën van gevallen, hoeft in een individueel geval voor vergunningsaanvraag geen afzonderlijke VvGB door de raad te worden afgegeven. Een besluit tot het toevoegen van de beleidsnotitie aan de lijst zal gelijktijdig met het besluit tot vaststelling van de beleidsnotitie aan de raad worden voorgelegd.

Omgevingswet

Na inwerkingtreding van de Omgevingswet (01-01-24) gaat de reguliere Wabo procedure gelden (8 weken).

Onderzoeksverplichtingen

Als onderdeel van de Wabo vergunning kunnen onderzoeksverplichtingen aan de orde zijn. Afhankelijk van de locatie- en de specifieke situatie kan gedacht worden aan onderzoeken op het gebied van milieu (geluid, veiligheid, bodem), archeologie, flora en fauna, water en landschap. Ook kan het noodzakelijk zijn dat tussen gemeente en aanvrager afspraken op het gebied van planschade of het verhalen van door de gemeente te maken kosten (exploitatie) worden gemaakt.

Welstand

Een Wabo aanvraag wordt door de Welstandscommissie getoetst aan het Welstandsbeleid.

Terinzagelegging ontwerp beleidsnotitie

De ontwerp-beleidsnotitie “Erfmolens agrarische- en glastuinbouwbedrijven” heeft vanaf 27 juni 2023 gedurende 6 weken voor zienswijzen ter inzage gelegen (zie bijlage 2). Tegen de ontwerp-beleidsnotitie zijn zes zienswijzen ingediend. De zienswijzen zijn beantwoord in de Nota van beantwoording “Zienswijzen Ontwerp-beleidsnotitie Erfmolens agrarische en glastuinbouwbedrijven” en hebben geleid tot enkele aanpassingen van de beleidsnotitie. Die zienswijzen zijn opgenomen in de Nota van beantwoording. (zie bijlage 3)

Vaststelling

De raad heeft de beleidsnotitie op 19 oktober 2023 vastgesteld. Het raadsbesluit is opgenomen in bijlage 4.

Bijlage 1: Motie raad 27-10-22



Aangenomen 34 voor 3 tegen SS 27/10/22

MOTIE VREEMD AAN DE ORDE VAN DE DAG

Plaats Emmen
Datum 27 oktober 2022
Onderwerp **Kleine windmolens**

De gemeenteraad van Emmen in vergadering bijeen op 27 oktober 2022,

Constateert dat:

- De energietransitie in de land- en tuinbouw in de gemeente Emmen voortvarend ter hand wordt genomen;
- De nadruk bij deze energietransitie ligt op zon-op-dak;
- Veel agrariërs aanvullend op de energie van de zonnepanelen een kleine windmolen willen plaatsen om energie voor eigen gebruik op te wekken op de momenten dat de wind waait en agrariërs zo ook in de winter de beschikking hebben op duurzame stroom;
- In de Strategienota Emmen, vastgesteld in december 2021, het faciliteren van duurzame energieproductie als één van de ambities wordt genoemd;
- In het Coalitieakkoord de coalitiepartijen aangeven ondernemers te willen stimuleren om in te zetten op duurzaamheid;
- Steeds meer gemeenten hun agrariërs de mogelijkheid bieden een kleine windmolen te plaatsen.

Overwegende dat:

- Kleine windmolens met een ashoogte van 15 meter ruimtelijk goed kunnen worden ingepast in een agrarische omgeving;
- De combinatie van zonne- en windenergie kan bijdragen aan het zelfvoorzienend maken van land- en tuinbouwbedrijven.

Verzoekt het College van burgemeester en wethouders:

- Een beleidsnotitie op te stellen die het plaatsen van kleine windmolens bij bedrijven in de land- en tuinbouwgebieden in de gemeente Emmen mogelijk maakt;
- Deze beleidsnotitie binnen een half jaar nadat de motie is aangenomen ter vaststelling aan de raad aan te bieden.

En gaat over tot de orde van de dag,

Namens de fractie van het CDA, J. B.W. Wittendorp

Namens de fractie van 50PLUS, H.M. Kasteleijn

Namens de fractie van de VVD, P. de Jonge

Namens de fractie van de SP, M.Kuiper

Namens de fractie van D66, J.H. Koops

Namens de fractie van ChristenUnie, R.R. Pruisscher

Namens de fractie van GroenLinks, B. van der Woude

Bijlage 2: Publicatie terinzagelegging ontwerp-beleidsnotitie



GEMEENTEBLAD

Officiële uitgave van de gemeente Emmen

Nr. 277242

26 juni

2023

Ontwerp Beleidsnotitie Erfmolens agrarische- en glastuinbouwbedrijven

Burgemeester en wethouders van Emmen maken bekend, dat de ontwerp Beleidsnotitie "Erfmolens agrarische- en glastuinbouwbedrijven" vanaf 27 juni 2023 gedurende zes weken voor een ieder ter inzage ligt.

De beleidsnotitie heeft als doel de ontwikkeling van erfmolens (kleine windturbines) in de land- en tuinbouwsector mogelijk te maken. Het gaat om windturbines met een ashoogte van maximaal 15 meter en een tiphoogte van maximaal 21 meter. De beleidsnotitie bevat de gemeentelijke regels waaronder ontwikkelingen mogelijk kunnen worden gemaakt. Een belangrijke regel is dat een erfmolen altijd een aanvulling moet zijn op de ontwikkeling van zonnepanelen op daken. Bedrijven mogen maximaal twee erfmolens plaatsen, waarbij er altijd minimaal 100 meter afstand moet zijn tot omwonenden. Uitgesloten van de ontwikkeling worden beschermde dorpsgezichten, landschappelijk hoog gewaardeerde gebieden en tracés voor gasleidingen en dergelijke. Voor de uitvoering van een concreet plan moet er altijd een omgevingsvergunning worden aangevraagd.

U kunt de ontwerp-beleidsnotitie digitaal bekijken via het digitale publicatieblad op officiëlebeleidmakingen.nl. De documenten zijn beschikbaar als 'Bekijk documenten' in deze publicatie (zie linker kolom). Op afspraak kunt u de ontwerp-beleidsnotitie inzien bij het Klant Contact Centrum, Raadhuisplein 1 te Emmen. Voor nadere informatie of het maken van een afspraak kunt u contact opnemen met de gemeente Emmen, tel: 140591.

Binnen de termijn van 6 weken kan een ieder schriftelijk, mondeling of digitaal zijn reactie bij de gemeente indienen, onder vermelding van 'zienswijze zaak 164899-2023'. Schriftelijke zienswijzen kunt u sturen aan de gemeenteraad van Emmen, Postbus 30.001, 7800 RA te Emmen. Digitale reacties kunnen worden ingediend via <https://gemeente.emmen.nl/zienswijze-indienen>. De binnengekomen zienswijzen worden betrokken in de vaststelling van de beleidsnotitie door de gemeenteraad.

Emmen, 27 juni 2023

burgemeester en wethouders van Emmen

**Bijlage 3: Nota van beantwoording “Zienswijzen Ontwerp-beleidsnotitie
Erfmolens agrarische en glastuinbouwbedrijven”**

Nota van beantwoording

Zienswijzen Ontwerp-beleidsnotitie
Erfmolens agrarische- en
glastuinbouwbedrijven

Augustus 2023

Gemeente Emmen
Team Beleid Leefomgeving

Inleiding

De ontwerp beleidsnotitie Erfmolens agrarische en glastuinbouwbedrijven heeft vanaf 27 juni 2023 gedurende zes weken ter inzage gelegen. Tijdens deze termijn zijn 6 zienswijzen ingekomen. De zienswijzen zijn ontvangen binnen de wettelijke termijn, overeenkomstig afdeling 3.4 artikel 3:16 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) en zijn dus ontvankelijk.

De zienswijzen zijn openbaar aangezien ze afkomstig zijn van bedrijven en instellingen.

Tabel indieners zienswijzen:

Nr.	Zaak nr.	Naam	Adres	Postcode	Plaats
1.	164899-2023:753861	Provincie Drenthe	Postbus 122	9400 AC	Assen
2.	164899-2023:302825	LTO Noord, mede namens de lokale LTO afdelingen Emmen-Oost, Coevorden Emmen-West en Schoonebeek	Postbus 186	9200 AD	Drachten
3.	164899-2023:196083	TenneT	Postbus 718	6800 AS	Arnhem
4.	164899-2023:360349	ASTRON	Oude Hoogeveensedijk 4	7991 PD	Dwingelo
5.	164899-2023:108637	Veiligheidsregio Drenthe	Mien Ruysweg 1	9408 KA	Assen
6.	164899-2023:237939	Wind Energy Solutions WES BV	A. Spanbroekerweg 162	1715 GV	Spanbroek

In deze nota van beantwoording worden de zienswijzen samengevat weergegeven. Voor zover er een inhoudelijke reactie heeft plaatsgevonden, wordt hierop gereageerd.

Leeswijzer:

- A Gemaakte opmerking
- B Commentaar
- C Besluitvorming

Provincie Drenthe

- A1 In uw beleidsnotitie wordt aangegeven waar de mogelijkheden liggen voor de realisatie van erfmolens. Hierbij is onder meer een maximum van 2 erfmolens per bedrijf benoemd, is bepaald dat plaatsing binnen het bouwvlak moet plaatsvinden of binnen maximaal 25 meter van het bouwvlak en zijn bepaalde locaties uitgesloten. Hierbij gaat het in ieder geval om beschermde dorpsgezichten, landschappelijk hoog gewaardeerde gebieden, zoals essen, en natuurgebieden. Met deze bepalingen komt u voldoende tegemoet aan het gestelde in onze Provinciale Omgevingsverordening (POV) ten aanzien van het thematisch beleid over kleine windturbines en de kernkwaliteiten, waaronder cultuurhistorie.
- B1 Geen.
- C1 Ter kennisgeving aannemen.
- A2 Voor de realisatie van de erfmolens zal, zo stelt u in de beleidsnotitie, altijd een Omgevingsvergunning moeten worden aangevraagd. Uit deze Omgevingsvergunning moet blijken dat er concreet invulling wordt gegeven aan de door ons gestelde eis 'passend bij het landschap' en zal rekening gehouden moeten worden met de kernkwaliteiten die op de betreffende locatie van provinciaal belang zijn.
- B2 De aan te vragen omgevingsvergunningen zullen ingaan op de genoemde aspecten.
- B2 Voor kennisgeving aannemen.
- A3 Bij plaatsing van een erfmolen binnen 25 meter van het bouwvlak vragen we, vanuit het bepaalde binnen de POV "passend binnen het landschap", speciaal aandacht voor de samenhang met het totale bedrijfserf waarbij er sprake moet zijn van een logische plaatsing en clustering van gebouwen en voorzieningen op het bedrijfserf.
- B3 Bij plaatsing van een erfmolen binnen een afstand van maximaal 25 meter van het bedrijfserf/het planologische bouwvlak van het betreffende bedrijf, is naar onze verwachting in het merendeel van de situaties sprake van ruimtelijke samenhang en een clustering van gebouwen, beplanting en voorzieningen. In bepaalde situaties kan ten behoeve van de ruimtelijke samenhang het aanbrengen van beplanting benodigd zijn. Dit wordt in het kader van concrete aanvragen beoordeeld.
- C3 Paragraaf 3.3 (Beoordelingscriteria) is aangevuld met de zin "Eventueel (maatwerk) kan het aanbrengen van beplanting vereist zijn."
- A4 Momenteel loopt er bij een aantal gemeenten, gefaciliteerd door de provincie Drenthe, een pilot voor erfmolens met een ashoogte van maximaal 25 meter. De gemeenten Midden-Drenthe, De Wolden, Westerveld en Hogeveen hebben in een eerder stadium aangegeven hieraan deel te willen nemen en voeren nu, bijgestaan door het Energiefonds Drenthe, gezamenlijk deze pilot uit. Aan de plaatsing van de hogere erfmolens binnen de pilot zijn voorwaarden verbonden. Na plaatsing worden de onderzoeksvragen uit de pilot gemonitord. De resultaten zullen bij een eventuele aanpassing van beleid worden meegenomen.
- B4 Geen.
- C4 Voor kennisgeving aannemen.

LTO Noord

- A5 Binnen de beleidsnotitie is bepaald dat: "De ontwikkeling van erfmolens een aantoonbare aanvulling in de duurzame energieproductie op de haalbare ontwikkeling van "zon op dak" vormt." Deze regels zouden gelezen kunnen worden dat zon op dak een voorwaarde is voor het kunnen en mogen aanvragen van een kleine windmolen.

LTO Noord pleit er voor zon en wind los van elkaar te zien omdat niet elk dak (qua vorm, ligging en constructie) geschikt is voor zon op dak. En zon op dak dient naast

de mogelijkheid tot teruglevering zowel technisch, functioneel en economisch haalbaar te zijn.

- B5 Het gemeentelijke energiebeleid (Energienota) is met name gericht op de ontwikkeling van zon op dak. Mede vanuit ruimtelijk opzicht is dit de meest wenselijke vorm van verduurzaming. De grote daken van agrarische bedrijven zijn hierin uitermate kansrijk.

De meerwaarde van een combinatie van zon en wind wordt onderkend. Om deze reden worden in aanvulling op zon op dak mogelijkheden voor windenergie geboden. Hierbij wordt gerealiseerd dat niet bij ieder agrarisch bedrijf de ontwikkeling van zon op dak haalbaar is. Om die reden wordt in paragraaf 3.3 van de beleidsnotitie gesteld dat "De ontwikkeling vormt een aantoonbare aanvulling in de duurzame energieproductie op de haalbare ontwikkeling van "zon op dak". De haalbaarheid zit hem in ruimtelijk relevante aspecten, namelijk de aanwezigheid van voldoende dakvlak, de technisch/constructieve haalbaarheid van zon op dak en de geschikte ligging van daken ten opzichte van de zon. Wanneer de ontwikkeling van zon op dak niet haalbaar is op basis van de genoemde aspecten, zijn uitsluitend erfmolens ook een mogelijkheid.

- C5 Paragraaf 3.3 (Algemene regels) is aangevuld om te verduidelijken wat met "de haalbare ontwikkeling van zon op dak" wordt bedoeld.

- A6 De LTO Noord afdelingen Emmen-Oost, Schoonebeek en Coevorden Emmen-West pleiten ervoor om als gemeente Emmen ook deel te nemen aan een Pilot met een ashoogte van 25 meter.

- B6 Op dit moment zijn in de provincie Drenthe op basis van de geldende POV alleen erfmolens met een ashoogte tot 15 meter toegestaan.

In de genoemde pilot (zie ook A4) worden door de provincie tijdelijk- en onder voorwaarden erfmolens met een ashoogte van 25 meter toegestaan. Van deze hogere molens wordt een grotere energieopbrengst verwacht. De vier gemeenten hebben de pilot in afstemming met de provincie ontwikkeld, op basis van een uitgebreide landschappelijke analyse. De pilot bevindt zich inmiddels in een vergevorderd stadium (vergunningverlening). Het is niet meer mogelijk om bij de lopende pilot aan te sluiten.

Aan de pilot zijn een aantal voorwaarden verbonden. Aan maximaal tien bedrijven per gemeente wordt een tijdelijke vergunning verstrekt. Na twee jaar proefdraaien wordt besloten of permanent beleid voor de hogere erfmolens gewenst is. Zo ja, dan kunnen de deelnemende bedrijven een permanente vergunning aanvragen. Zo nee, dan moet de hogere erfsmolen na tien jaar worden verwijderd.

Op basis van de voorliggende Emmense beleidsnotitie worden erfmolens met een maximale ashoogte van 15 meter mogelijk gemaakt. Van de concrete ontwikkelingen die hier uit voortvloeien willen we ervaring op doen. In combinatie met de uitkomsten van de genoemde pilot, kan in een later stadium worden overwogen of het gemeentelijke beleid moet worden heroverwogen om ook in de gemeente Emmen hogere erfmolens mogelijk te maken. Hiervoor dient dan eerst de POV te zijn aangepast.

- C6 Ter kennisgeving aannemen.

- A7 LTO Noord pleit ervoor om bij de wijze van meten naast een turbine met een horizontale as (HAT) ook een turbine met een verticale as (VAT) in de beleidsnotitie op te nemen.

- B7 In de beleidsnotitie wordt de vorm van de erfsmolen niet voorgeschreven. Voldaan moet worden aan de maximale ashoogte van 15 meter, zowel voor turbines met een horizontale- als een verticale as. Nadere beoordeling van de vormgeving is een

- onderdeel van de welstandsbeoordeling die zal plaatsvinden in het kader van een aanvraag voor omgevingsvergunning.
- C7 Ter kennisgeving aannemen.
- A8 In de ontwerp beleidsnotitie is bepaald dat: “Erfmolens kunnen worden geplaatst op agrarische bedrijfservern (binnen aangewezen bouwvlakken) conform het bestemmingsplan Buitengebied Emmen of aansluitend op aan agrarisch bedrijfservern. Met “aansluitend” wordt een maximale afstand van 25 meter gehanteerd, zodat sprake blijft van clustering van gebouwen, beplanting en voorzieningen.” LTO stelt voor dat de maximale afstand te vergroten tot 75 meter vanaf het bouwvlak of bestemmingsvlak, mits wordt aangetoond dat er geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan het ruimtelijk beeld en het cultuurhistorische karakteristiek van het erf en de omgeving.
- B8 Vanuit landschappelijk oogpunt zijn ruimtelijk samenhangende bedrijfservern gewenst door de clustering van agrarische gebouwen, beplanting en voorzieningen. Om deze reden is een maximale afstand van 25 meter tussen een erf molen en de begrenzing van het bedrijfserf (=het planologische bouwvlak) in de beleidsnotitie opgenomen. Bij plaatsing van een erf molen binnen deze afstand is in het merendeel van de situaties sprake van voldoende ruimtelijke samenhang. De provincie Drenthe onderschrijft dit standpunt (zie A1 en A3).
- Bij een afstand van 75 meter tussen de erf molen en het bedrijfserf/bouwvlak kan in zijn algemeenheid niet worden gesteld dat nog sprake is van voldoende ruimtelijke samenhang. Om deze reden wordt geen aanleiding gezien de beleidsnotitie op dit onderdeel aan te passen. In concrete individuele situaties kan bij bijzondere ruimtelijke omstandigheden worden overwogen of het afwijken van de beleidsnotitie op dit onderdeel wenselijk is. In deze situaties worden zowel de raad als de provincie dan nader betrokken.
- C8 Ter kennisgeving aannemen.
- A9 In de ontwerp beleidsnotitie is bepaald dat kan worden geconcludeerd dat het aantasten van cultuurhistorisch- en landschappelijk hoog gewaardeerde gebieden met de ontwikkeling van erfmolens niet wenselijk is. LTO vraagt zich af of de inventarisatie van betreffende gebieden beschikbaar is.
- B9 In de beleidsnotitie is bepaald dat de volgende gebieden om landschappelijke en/of cultuurhistorische overwegingen worden uitgesloten van de ontwikkeling van erfmolens:
- De beschermde dorpsgezichten Westenesch, Oostersebos en Westersebos.
 - Landschappelijk hoog gewaardeerde essen, zoals aangeduid in de bestemmingsplannen “Buitengebied Emmen”, “Weerdinge” en “Zuidbarge”.
- De provincie Drenthe onderschrijft dit standpunt, zie A1.
- Beschermde dorpsgezichten zijn door het rijk aangewezen. De begrenzing is opgenomen in de bestemmingsplannen voor de betreffende gebieden. De waardering van de landschappelijke kwaliteiten van de omgeving van Weerdinge, Zuidbarge en de essen in het buitengebied is opgenomen in de bijlagen van de regels van de bestemmingsplannen “Buitengebied Emmen”, “Weerdinge” en “Zuidbarge”. In deze bijlage bevindt zich een uitgebreide beschrijving en analyse van de landschappelijke kwaliteiten van de desbetreffende gebieden.
- C9 Ter kennisgeving aannemen.
- A10 Binnen de beleidsnotitie is bepaald dat de volgende gebieden worden uitgesloten van de ontwikkeling van erfmolens:
- De aangewezen beschermde dorpsgezichten Westenesch, Oostersebos en Westersebos.
 - Landschappelijk hoog gewaardeerde essen, zoals aangeduid in de

bestemmingsplannen “Buitengebied Emmen”, “Weerdinge” en “Zuidbarge”. LTO Noord pleit ervoor niet bij voorbaat gebieden uit te sluiten en uitgangsprincipes hiervoor te ontwikkelen. Hierbij wordt verwezen naar de bijlage Presentatieboek “Naar een koers duurzaam Middag Humsterland (14 juni 2017). Meer concreet wordt gesteld dat:

- Voor Schoonebeek geldt dat in verschillende dorpen met een beschermd dorpsgezicht NAM pompinstallaties aanwezig zijn. De vraag die rijst is waarom deze gebieden uitgesloten worden van erfmolens terwijl (hoge) NAM pompinstallaties zijn toegestaan en landschappelijk inpasbaar bleken te zijn ?
- Het beschermd dorpsgezicht van Westenesch grenst aan het zoekgebied N34 voor zeven grote windmolens en aan de andere kant van het dorp aan de achtbaan van Wildlands. Een erfmolen zou hier landschappelijk inpasbaar zijn.
- Voor Westenesch en Weerdinge zou plaatsing van een erfmolen (buiten bepaalde zichtlijnen) zowel naast als achter het erf landschappelijk inpasbaar zijn.
- Voor Zuidbarge zou plaatsing van een erfmolen aan de Oostkant van het dorp wegens het uitzicht op het industrieterrein Bargermeer landschappelijk inpasbaar zijn.

B10 Zie B9.

Bij het in zijn algemeenheid mogelijk maken van erfmolens binnen de genoemde gebieden kan op voorhand niet worden gesteld dat geen sprake is van aantasting van de bijzondere cultuurhistorische en/of landschappelijke kwaliteiten. De provincie Drenthe onderschrijft dit standpunt, zie A1. Om deze reden wordt geen aanleiding gezien de beleidsnotitie op dit onderdeel aan te passen. In concrete individuele situaties kan bij bijzondere ruimtelijke omstandigheden worden overwogen of het afwijken van de beleidsnotitie op dit onderdeel wenselijk is. In deze situaties worden zowel de raad als de provincie dan nader betrokken.

C10 Ter kennisgeving aannemen.

A11 LTO Noord pleit ervoor om de afstanden en bebouwingsvrije zones tot gasleidingen, regionale wegen en andere risicobronnen, hoogspanningsleidingen en laagvliegroute nader te specificeren (b.v. in een tabel) zodat zichtbaar is welke afstand in acht genomen dient te worden tot risicobronnen.

B11 Naar aanleiding van de zienswijzen van TenneT (zie A17) en VRD (zie A21) worden de zones voor het hoogspanningsnet en (beperkt) kwetsbare object en/of risicovolle activiteiten nader gespecificeerd. De overige genoemde zones zijn opgenomen in geldende bestemmingsplannen en zullen overgaan in het omgevingsplan. Hier kan de actuele ligging van bepaalde zones/tracés te allen tijde worden geraadpleegd. Concrete ontwikkelingen in de directe omgeving van de genoemde zones/tracés worden afgestemd met betreffende beheerder.

C11 Ter kennisgeving aannemen.

A12 Op de website van ASTRON staat een toelichting bij de drie beschermingszones. LTO Noord pleit ervoor deze tekst bij de rode, gele en groene beschermingszones op te nemen in de (bijlage van de) beleidsnotitie.

B12 De voorkeur wordt gegeven om te verwijzen naar de website van ASTRON, om zo te verwijzen naar de meest actuele gegevens. De beschrijving van mogelijkheden in de genoemde zones kan namelijk door technische ontwikkelingen veranderen.

C12 Ter kennisgeving aannemen.

A13 In de ontwerp beleidsnotitie is bepaald dat: “De ontwikkeling van erfmolens vormt een aantoonbare aanvulling in de duurzame energieproductie op de haalbare ontwikkeling van zon op dak.”. Wat wordt bedoeld met “aantoonbaar” ? (welke documenten/ berekening dient de ondernemer qua onderbouwing te overleggen/toe te voegen in geval er sprake is van een aanvraag?

- B13 De ontwikkeling van erfmolens is niet bedoeld om energie over te produceren ten behoeve van teruglevering. In het kader van een aanvraag moet aangetoond worden hoe de combinatie van zon op dak (wanneer haalbaar, zie B5) en erfmolens kan voorzien in een optimale energieproductie voor de eigen bedrijfsvoering. Inzicht dient dus te worden gegeven in het energieverbruik van het bedrijf en de (verwachte) energieproductie van duurzame energiebronnen.
- C14 Paragraaf 3.3 (Algemene regels) is aangevuld om te verduidelijken wordt er bedoeld met “een aantoonbare aanvulling”.
- A15 In de ontwerp beleidsnotitie is bepaald dat: “Er is uitsluitend sprake van een op de eigen bedrijfsvoering afgestemde capaciteit/duurzame energieproductie. Energieproductie voor derden/het net is dus niet mogelijk.” Wat wordt bedoeld met eigen bedrijfsvoering en met capaciteit? Als met de eigen bedrijfsvoering bedoeld wordt de totale benodigde hoeveelheid (binnen het bedrijf jaarlijks te salderen) elektriciteit begrijpt LTO Noord dat. Als terug leveren in de zomer wordt gezien als “energieproductie voor derden” niet. Immers op veel momenten zal in de zomer het aanbod de vraag overschrijden (en wordt teruggeleverd aan het net) en in de winter de vraag het aanbod (en wordt onttrokken uit het net). Verder wordt afgevraagd wat wordt bedoeld met capaciteit? Een ondernemer installeert niet meer aan vermogen dan er aan stroomaansluiting beschikbaar is.
- B15 Het door LTO voorgestelde ten aanzien van de eigen bedrijfsvoering wordt inderdaad bedoeld: Een energieproductie die in omvang (nagenoeg) overeenkomt met het jaarlijkse elektriciteitsverbruik van een bedrijf. Uiteraard zijn er daarbij momenten in het jaar waarop meer wordt opgewekt (en dus teruggeleverd) dan op dat moment wordt verbruikt. Met capaciteit in deze bepaling wordt bedoeld de energie die opgewekt wordt.
- C15 Paragraaf 3.3 (Algemene regels) is aangevuld om te verduidelijken wordt er bedoeld met “een op de eigen bedrijfsvoering afgestemde capaciteit/duurzame energieproductie”.

TenneT

- A16 In artikel 3.2 van de ontwerp beleidsnotitie zijn gebieden opgenomen die zijn uitgesloten van de ontwikkeling van kleine windturbines. Ten aanzien van hoogspanning zijn hoogspanningsleidingen opgenomen als uitsluitingscriteria. TenneT verzoekt dit uitsluitingscriteria uit te breiden naar het hoogspanningsnet. Hieronder vallen zowel boven- als ondergrondse hoogspanningsverbindingen, maar ook hoogspanningsstations.
- B16 De betreffende tekst uit de beleidsnotitie is op het voorstel van TenneT aangepast.
- C16 Paragraaf 3.2 is aangepast.
- A17 In artikel 3.2 van de ontwerp beleidsnotitie zijn algemene regels opgenomen. TenneT verzoekt ter bescherming van het hoogspanningsnet de volgende regels toe te voegen aan de beleidsnotitie:
- Tussen kleinschalige windturbines en bovengrondse hoogspanningsverbindingen dient een afstand te worden aangehouden die minimale gelijk of groter is dan de maximale werpafstand bij 2x nominaal toerental.
 - Tussen kleinschalige windturbines en ondergrondse hoogspanningsverbindingen dient een afstand van minimaal 25 meter tot de belemmerde strook te worden aangehouden.
 - Bij windturbines die volgens de NEN-EN-IEC norm 61400-2 zijn gecertificeerd, kan voor 110 kV verbindingen een maximale werpafstand bij 1x nominaal toerental ten opzichte van bovengrondse hoogspanningsverbindingen en stations worden gehanteerd.
 - Het realiseren van windturbines binnen de bovenstaande afstanden is alleen mogelijk na overleg met de netbeheerder.

- B17 De voorgestelde tekst is als aanvulling opgenomen binnen de beschrijving van de paragraaf over externe veiligheid.
- C17 Paragraaf 2.3, onderdeel externe veiligheid, is aangepast.
- A18 Bij de verdere uitwerking van het de beleidsnotitie naar een omgevingsplan wordt verzocht de benoemde aanvullende voorwaarden op te nemen met betrekking tot de aan te houden afstand, zodat de veiligheid en leveringszekerheid van de hoogspanningsverbindingen geborgd blijft.
- B18 Bij het opstellen van het omgevingsplan zal de inhoud van de beleidsnotitie worden betrokken.
- C18 Ter kennisgeving aannemen.

ASTRON

- A19 Op pagina 9 (paragraaf 2.3) van de ontwerp-beleidsnotitie staat dat "in de gele gebieden aanpassingen aan de orde kunnen zijn, maar zijn ontwikkelingen haalbaar. In deze gebieden kunnen zonder nadere maatregelen diverse molentypes worden geplaatst. Er dient hiervoor advies aan ASTRON te worden gevraagd. Dit is binnen de rode gebieden voor alle types erfmolens/kleine windmolens het geval".
- Inmiddels zijn er ook voor de rode gebieden enkele types erfmolens/kleine windmolens die zonder maatregelen kunnen worden geplaatst. Deze nuancering kan in de definitieve beleidsnotitie worden aangegeven.
- B19 De voorgestelde tekst is als aanvulling opgenomen binnen de beschrijving van de paragraaf elektromagnetische velden.
- C19 Paragraaf 2.3 is aangevuld.
- A20 Tegelijk blijft staan dat in alle gevallen - gele of rode zone - een adviesverzoek aan ASTRON gewenst is. Indien de voorgestelde betreffende erfmolen/kleine windmolen reeds bekend is en 'goedgekeurd' voor de betreffende zone (rood of geel) wordt dat per omgaande aangegeven.
- B20 Geen.
- C20 Ter kennisgeving aannemen.

Veiligheidsregio Drenthe

- A21 Voorgesteld wordt voor wat betreft het onderdeel Externe Veiligheid op te nemen dat de afstand tussen de erfmolen en een (beperkt) kwetsbaar object en/of risicovolle activiteit, bijv. een vergister, een buisleiding, een voor opslag gevaarlijke stoffen tenminste de maximale werpafstand bij overtoeren betreft.
- B21 De voorgestelde tekst is als aanvulling opgenomen binnen de beschrijving van de paragraaf externe veiligheid.
- C21 Paragraaf 2.3 is aangevuld.

Wind Energy Solutions WES B.V.

- A22 Voorgesteld wordt om de maximaal toegestane tiphoogte van de erfmolens te verhogen tot 25 meter of deze beperking geheel los te laten.
- B22 De maximale tiphoogte wordt binnen de Provinciale Omgevingsverordening (POV) niet bepaald. Ruimtelijk bestaan er geen bezwaren tegen het voorstel om de maximale tiphoogte van erfmolens geheel vrij te laten.
- C22 Paragraaf 3.2 (Algemene regels) is aangepast. De zin "De erfmolen heeft een maximale tiphoogte van 21 meter" is verwijderd.

Bijlagen

1. Zienswijzen

Bijlage 4: Raadsbesluit 19 oktober 2023

Raadsvoorstel



Jaar Zaaknummer

2023 247165-2023

Onderwerp:

Vaststelling beleidsnotitie "Erfmolens agrarische- en glastuinbouwbedrijven"

Portefeuillehouder: P. Schrik

Team: Beleid Leefomgeving

J. Dozeman, telefoonnummer 0591 685391

Aan de gemeenteraad

Voorgesteld besluit

1. De Nota van Beantwoording zienswijzen "Ontwerp-beleidsnotitie Erfmolens agrarische- en glastuinbouwbedrijven" vast te stellen;
2. De beleidsnotitie "Erfmolens agrarische- en glastuinbouwbedrijven" gewijzigd vast te stellen;
3. Aan de "Algemene verklaring van geen bedenkingen" de volgende categorie toe te voegen: "De ontwikkeling van een erfmolens, voor zover in overeenstemming met de beleidsnotitie Erfmolens agrarische- en glastuinbouwbedrijven".

Bijlage(n)

1. Nota van Beantwoording zienswijzen "Ontwerp-beleidsnotitie Erfmolens agrarische- en glastuinbouwbedrijven"
2. Beleidsnotitie "Erfmolens agrarische- en glastuinbouwbedrijven"

Stuk(ken) ter inzage

Collegebesluit d.d. 5 september 2023 en de daarbij behorende stukken

1. Inleiding

Uw raad heeft in de vergadering van 27 oktober 2022 een motie aangenomen, waarin het college wordt verzocht invulling te geven aan het mogelijk maken van kleine windmolens (erfmolens) bij bedrijven in de land- en tuinbouwgebieden van de gemeente Emmen. De beleidsnotitie “Erfmolens agrarische- en glastuinbouwbedrijven” bevat onze visie op het plaatsen van erfmolens bij bedrijven in de agrarische en glastuinbouwsector. In de beleidsnotitie zijn de criteria opgenomen op basis waarvan aanvragen worden beoordeeld.

De ontwerp beleidsnotitie heeft gedurende zes weken ter inzage gelegen. Er zijn zes zienswijzen ingediend. Beantwoording hiervan heeft plaatsgevonden in de Nota van beantwoording zienswijzen “Ontwerp-beleidsnotitie Erfmolens agrarische- en glastuinbouwbedrijven”. Uw raad wordt verzocht de nota van beantwoording en de beleidsnotitie vast te stellen.

2. Beoogd effect

De ontwikkeling van erfmolens bij agrarische en glastuinbouwbedrijven mogelijk maken, op een wijze die ruimtelijk inpasbaar is en bijdraagt aan de verduurzaming van de sector, op een wijze die aansluit bij uw beleidsdoelstellingen uit de Energienota Emmen en de Strategienota Emmen.

3. Argumenten

1.1 Er zijn inhoudelijke zienswijzen ingediend tegen de ontwerp beleidsnotitie.

De ontwerp beleidsnotitie heeft van 27 juni 2023 tot en met 8 augustus 2023 voor een ieder ter inzage gelegen. Tijdens deze periode zijn zes zienswijzen ingediend. In de nota van beantwoording is weergegeven op welke wijze de ingebrachte zienswijzen zijn beantwoord. Beantwoording van de zienswijzen heeft geleid tot enkele aanpassingen van de beleidsnotitie:

- Paragraaf 2.3 (Ruimtelijke inpassing) is aangepast:
 - o Het woord “Hoogspanningsleidingen” is vervangen door “Hoogspanningsnet”. (Deze tekstuele wijziging is ook doorgevoerd binnen de overige tekst van de beleidsnotitie.)
 - o Verduidelijking is gegeven ten aanzien van de aspecten waar vanuit het hoogspanningsnet rekening mee moet worden gehouden.
 - o Verduidelijking is gegeven ten aanzien van de aspecten waar vanuit risicovolle activiteiten en (beperkt) kwetsbare objecten rekening mee moet worden gehouden.
 - o Er wordt nadere toelichting gegeven over de mogelijkheden binnen rode ASTRON beschermingszones.
- Paragraaf 3.3 (Algemene regels) is aangepast:
 - o Verduidelijkt wordt wat met “de haalbare ontwikkeling van zon op dak” wordt bedoeld.
 - o Verduidelijkt wordt wat er wordt bedoeld met “De ontwikkeling van erfmolens vormt een aantoonbare aanvulling in de duurzame energieproductie op de haalbare ontwikkeling van zon op dak.”
 - o Verduidelijkt wordt wat wordt bedoeld met “Er is uitsluitend sprake van een op de eigen bedrijfsvoering afgestemde capaciteit/duurzame energieproductie.”
 - o De regel “De erfmolen heeft een maximale tiphoogte van 21 meter” is verwijderd.
- Paragraaf 3.3 (Beoordelingscriteria) is aangepast:
 - o De zin “Eventueel (maatwerk) kan het aanbrengen van beplanting vereist zijn.” is toegevoegd aan de bepaling omtrent de inpassing van erfmolens binnen het stedenbouwkundige straatbeeld- en de landschappelijke omgeving.

2.1 Uw motie “Kleine windmolens” wordt hiermee volgens de voorschriften afgehandeld.

Met de vaststelling van de beleidsnotitie wordt inhoudelijk uitvoering gegeven aan de motie “Kleine windmolens”, zoals die door u in de vergadering van 27 oktober 2022 is aangenomen.

Er wordt afgeweken van de door u in de motie gestelde planning van vaststelling van de beleidsnotitie (half jaar nadat motie is aangenomen). Dit is veroorzaakt door het feit dat er een ontwerpversie van de beleidsnotitie ter inzage heeft gelegen. Dit heeft meer tijd gevraagd, maar is ten goede gekomen aan de externe betrokkenheid en aan de inhoud van de beleidsnotitie.

2.2 De ontwikkeling van erfmolens draagt bij aan verdere verduurzaming van bedrijven.

Er worden in aanvulling op andere vormen van verduurzaming (met name zon op dak) mogelijkheden gezien voor de ontwikkeling van erfmolens bij agrarische- en glastuinbouwbedrijven. Deze ontwikkeling draagt bij aan de verdere verduurzaming van bedrijven, wat zowel op het gebied van energievoorziening als bedrijfsvoering een positieve bijdrage levert.

2.3 De ontwikkeling van erfmolens kan een op ruimtelijk aanvaardbare wijze worden uitgevoerd.

Er worden uitsluitend mogelijkheden gezien onder een aantal voorwaarden, die de ruimtelijke inpassing van concrete ontwikkelingen ten opzichte van de omgeving moeten waarborgen. Deze voorwaarden hebben onder andere betrekking op aan te houden afstanden tot woningen van derden vanwege zicht, geluidsproductie en slagschaduw, een begrenzing in de hoogte van de erfmolens en de eventuele noodzaak van landschappelijke inpassing.

2.4 De ontwikkeling van kleine windmolens past binnen de gemeentelijke Energienota en de Provinciale Omgevingsverordening (POV).

De plaatsing van erfmolens bij agrarische en glastuinbouwbedrijven kan een bijdrage leveren aan de doelstelling uit de Energienota om het aandeel hernieuwbare energie in het energiegebruik in de gemeente Emmen te doen groeien. De POV biedt uitsluitend ruimte voor erfmolens met een ashoogte van maximaal 15 meter, wanneer dit op landschappelijk passende wijze wordt uitgevoerd.

2.5 Uw raad is bevoegd bij het vaststellen van ruimtelijke beleidskaders.

Conform de bevoegdheden vanuit de Awb en de Wro, stelt de raad gemeentelijke ruimtelijke beleidskaders vast, met het doel het waarborgen van een goede ruimtelijke ordening.

3.1 Het toevoegen van de ontwikkeling van erfmolens versnelt en vereenvoudigt het vergunningverleningsproces.

Het afgeven van een verklaring van geen bedenkingen (VvGB) door uw raad is onderdeel van de wettelijke procedure om een omgevingsvergunning in afwijking van een bestemmingsplan c.q. beheersverordening te kunnen verlenen. Uw raad heeft op grond van artikel 6.5 lid 3 Bor categorieën van gevallen aangewezen waarvoor geen VvGB is vereist. De realisatie van erfmolens past op dit moment niet binnen de aangewezen categorieën. Door het toevoegen van de beleidsnotitie erfmolens aan de aangewezen lijst van categorieën van gevallen, hoeft in een individueel geval voor vergunningsaanvraag geen afzonderlijke VvGB door de raad te worden afgegeven.

Per 1 januari 2024 treedt de Omgevingswet in werking. Aanvragen om een omgevingsvergunning ingediend voor deze datum moeten worden afgehandeld op basis de huidige wetgeving. Vandaar de toevoeging aan genoemde lijst van categorieën.

4. Kanttekeningen

2.1 De ontwikkeling van kleine windmolens belemmert de gewenste ontwikkeling van zon op dak

Het Emmense energiebeleid stimuleert de ontwikkeling van zon op dak. Mede vanuit ruimtelijk opzicht is- en blijft dit de meest wenselijke vorm van verduurzaming. De grote daken van agrarische bedrijven zijn hierin uitermate kansrijk. Glastuinbouwgebieden kunnen ruimte bieden voor grondgebonden opstellingen van zonnepanelen. De ontwikkeling van erfmolens dient in alle situaties aantoonbare aanvulling te zijn in de duurzame energieproductie op de haalbare ontwikkeling van "zon op dak". Dit is als voorwaarde opgenomen binnen de beleidsnotitie.

2.2 Een gemeentelijke vergunning voor een erfmolen is geen garantie op teruglevering van energie.

In delen van Nederland kan het energienetwerk de teruglevering van energie niet (altijd) aan. In praktisch heel Drenthe moet er rekening worden gehouden met een beperking in de teruglevering. Een gemeentelijke vergunning voor een erfmolen is dus geen garantie op een aansluiting op het elektrisch netwerk om niet gebruikte elektriciteit aan het landelijke netwerk te mogen leveren.

5. Financiën

Dit besluit heeft geen financiële gevolgen.

6. Uitvoering

Het besluit tot vaststelling van de beleidsnotitie wordt bekend gemaakt. Het treedt in werking met ingang van de dag na bekendmaking. Tegen het besluit van uw raad tot vaststelling staat geen zelfstandig bezwaar en beroep open.

Tegen een verleende omgevingsvergunning kan bezwaar en beroep worden ingesteld. Het bezwaar en beroep kan ook betrekking hebben op de overwegingen genoemd in de beleidsnotitie.

Een concept-besluit is bijgevoegd.

Emmen, 5 september 2023.

Burgemeester en wethouders van Emmen,

de gemeentesecretaris,

de burgemeester,



M. Plantinga-Leenders



H.F. van Oosterhout

Raadsbesluit

De raad van de gemeente Emmen;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 5 september 2023;

overwegende dat:

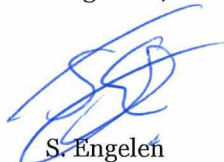
- met ingang van 27 juni 2023 gedurende zes weken voor een ieder ter inzage heeft gelegen de Ontwerp beleidsnotitie "Erfmolens agrarische- en glastuinbouwbedrijven";
- tegen het ontwerp zes zienswijzen zijn ingebracht;
- de ingekomen zienswijzen zijn ontvangen binnen de wettelijke termijn;
- dat de zienswijzen hebben geleid tot de volgende wijzigingen;
 - Paragraaf 2.3 (Ruimtelijke inpassing) is aangepast:
 - o Het woord "Hoogspanningsleidingen" is vervangen door "Hoogspanningsnet". (Deze wijziging is ook doorgevoerd binnen de overige tekst van de beleidsnotitie.)
 - o Verduidelijking is gegeven ten aanzien van de aspecten waar vanuit het hoogspanningsnet rekening mee moet worden gehouden.
 - o Verduidelijking is gegeven ten aanzien van de aspecten waar vanuit risicovolle activiteiten en (beperkt) kwetsbare objecten rekening mee moet worden gehouden.
 - o Er wordt nadere toelichting gegeven over de mogelijkheden binnen rode ASTRON beschermingszones.
 - Paragraaf 3.3 (Algemene regels) is aangepast:
 - o Verduidelijkt wordt wat met "de haalbare ontwikkeling van zon op dak" wordt bedoeld.
 - o Verduidelijkt wordt wat met "de aantoonbare aanvulling in de duurzame energieproductie" wordt bedoeld.
 - o Verduidelijkt wordt met "Er is uitsluitend sprake van een op de eigen bedrijfsvoering afgestemde capaciteit/duurzame energieproductie." wordt bedoeld.
 - o De regel "De erfmolen heeft een maximale tiphoogte van 21 meter." is verwijderd.
 - Paragraaf 3.3 (Beoordelingscriteria) is aangepast:
 - o De zin "Eventueel (maatwerk) kan het aanbrengen van beplanting vereist zijn." is toegevoegd aan de bepaling omtrent de inpassing van erfmolens binnen het stedenbouwkundige straatbeeld- en de landschappelijke omgeving.

besluit:

1. De Nota van Beantwoording zienswijzen "Ontwerp-beleidsnotitie Erfmolens agrarische- en glastuinbouwbedrijven" vast te stellen.
2. De "Beleidsnotitie Erfmolens agrarische- en glastuinbouwbedrijven" gewijzigd vast te stellen.
3. Aan de "Algemene verklaring van geen bedenkingen" de volgende categorie toe te voegen: "De ontwikkeling van een erfmolen, voor zover in overeenstemming met de beleidsnotitie Erfmolens agrarische- en glastuinbouwbedrijven".

Vastgesteld in de openbare vergadering van 19 oktober 2023.

De griffier,



S. Engelen

de voorzitter,



H.F. van Oosterhout

